

*Сич А. О.,
здобувач вищої освіти спеціальності 281 «Публічне управління та
адміністрування»
Науковий керівник: Сухорукова А. Л.,
канд. наук з держ. управління, доцент,
доцент кафедри менеджменту, бізнесу та адміністрування
Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв*

ТРАНСФОРМАЦІЯ ТА АДАПТАЦІЯ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ КРИЗОВИХ ВИКЛИКІВ І НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Агропромисловий комплекс України є стратегічно важливою складовою національної економіки, визначаючи рівень продовольчої безпеки держави та формуючи значну частку її експортного потенціалу. В умовах сучасних трансформаційних процесів його значення суттєво зростає, оскільки аграрний сектор виконує функцію стабілізатора економічної системи в періоди макроекономічної нестабільності [2].

Функціонування агропромислового комплексу в значній мірі залежить від ефективності використання природно-ресурсного потенціалу, рівня технологічного розвитку та якості управлінських рішень. Сучасний етап розвитку галузі характеризується активним впровадженням інноваційних рішень, цифрових технологій та автоматизованих систем управління виробничими процесами, що сприяє підвищенню продуктивності, якості аграрної продукції та конкурентоспроможності на міжнародних ринках [3].

Водночас розвиток агропромислового комплексу стримується низкою системних проблем, серед яких особливе місце займають кліматичні зміни, що супроводжуються зростанням частоти екстремальних погодно-кліматичних явищ. Додатковими дестабілізуючими чинниками є недостатній рівень розвитку зрошувальної інфраструктури, нерівномірність технічного забезпечення аграрних підприємств та дефіцит висококваліфікованих кадрів. Зазначені проблеми обумовлюють необхідність формування адаптивної моделі розвитку галузі, орієнтованої на інноваційність та підвищення ефективності управління.

Суттєве загострення викликів для агропромислового комплексу відбулося в умовах сучасних кризових процесів, зокрема воєнних дій, економічної нестабільності та порушення логістичних ланцюгів [3]. Руїнування виробничої та транспортної інфраструктури, обмежений доступ до ресурсного забезпечення та часткова втрата можливості використання сільськогосподарських угідь негативно вплинули на результати діяльності аграрних підприємств.

Одним із найсерйозніших викликів стало обмеження доступу до традиційних експортних каналів, що зумовило необхідність диверсифікації логістичних маршрутів. Це, з одного боку, призвело до зростання витрат і

зниження рівня рентабельності, а з іншого — стимулювало розвиток альтернативних транспортно-логістичних рішень, зокрема використання залізничного та автомобільного транспорту для забезпечення експорту продукції.

Попри зазначені виклики, агропромисловий комплекс України демонструє високий рівень адаптивності до умов невизначеності. Аграрні підприємства здійснюють трансформацію організаційно-виробничих процесів, оптимізують структуру витрат та активно впроваджують цифрові інструменти для моніторингу стану посівів і прогнозування врожайності. Важливу роль у забезпеченні стійкості галузі відіграє стратегічне планування, формування резервів ресурсів і диверсифікація виробництва.

Значний вплив на розвиток агропромислового комплексу має міжнародна співпраця, яка сприяє залученню інвестиційних ресурсів, відновленню інфраструктури та впровадженню сучасних стандартів якості та безпечності продукції [1]. Інтеграція до глобального економічного простору забезпечує доступ до передових технологій та підвищує рівень конкурентоспроможності вітчизняної аграрної продукції.

Важливим інструментом забезпечення сталого розвитку галузі є державна аграрна політика, яка має бути спрямована на формування сприятливого інституційного середовища, стимулювання інвестиційної та інноваційної активності, а також гармонізацію нормативно-правового забезпечення з міжнародними стандартами [2].

Отже, агропромисловий комплекс України функціонує в умовах багатофакторної трансформації, що зумовлена впливом як внутрішніх, так і зовнішніх чинників. Подальший розвиток галузі має базуватися на поєднанні інноваційних, технологічних, управлінських та інституційних підходів, що забезпечить підвищення її стійкості, конкурентоспроможності та ефективності функціонування в довгостроковій перспективі.

Список використаних джерел:

1. Poltorak A., Burkovska A., Khrystenko O., Sukhorukova A., Dovgal I. Monitoring of relationships between indicators of food security of the states. 3rd IOP Conference Series: Earth and Environmental Science, 2023. 1269 (1), 012001. DOI: <https://doi.org/10.1088/1755-1315/1269/1/012001>.

2. Курепін В. Сприяння адаптації сільського господарства України до кліматичних змін й мінімізації наслідків глобального потепління. *Тенденції та виклики сучасної аграрної науки в умовах війни: теорія і практика* : матеріали V міжнародної науково-практичної онлайн конференції (м. Київ, 25-27 жовтня 2023 року). Київ : НУБІП України, 2023. С 140-143.

3. Полторак А., Сухорукова А., Онопрійчук Д., Пшеничний І. Гнучке управління аграрними підприємствами в системі забезпечення фінансової безпеки України (in English). *Modern Economics*. 2024. № 47 (2024). С. 84-91. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V47\(2024\)-12](https://doi.org/10.31521/modecon.V47(2024)-12).